

Max Weber

Ekonomi ve Toplum: Dinî Topluluklar

Yayına Hazırlayan: Vefa Saygın Öğütle
Çeviri: Seyda Neslihan Avcı

MAX WEBER

Alman sosyolog ve politik ekonomist yazar. Zengin bir liberal politikacının ve Calvinist bir annenin oğlu olan Weber, çalışkan bir bilgindi. Kalvinist (veya Püriten) ahlak, zorlayıcı emek, bürokrasi ve kapitalizm etkisindeki ekonomik başarı arasındaki ilişkileri inceleyen en ünlü ve tartışmalı eseri *Protestan Etiği ve Kapitalizmin Ruhu* (1904-05), kendi deneyimlerinden yola çıkarak kaleme aldığı yazılardan oluşur. Weber ayrıca modern dünyaya ve onun altında yatan rasyonalizasyon sürecine karşıt olarak görüldüğü karizma ve mistisizm gibi sosyal fenomenler üzerine de yazılar yazdı. Çabaları, Almanya’da sosyolojinin akademik bir disiplin olarak kurulmasını sağladı. Objektiflik ihtiyacındaki ısrarı ve insan eylemini motivasyon açısından analiz etmesiyle sosyoloji teorisini derinden etkiledi. Çoğunluğu ölümünden sonra yayımlanan hacimli yazıları arasında *Ekonomi ve Toplum* ve *Genel Ekonomi Tarihi* yer alır.

VEFA SAYGIN ÖĞÜTLE

1993’te girdiği 9 Eylül Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümü’ndeki eğitimini yarıda bırakarak müziğe ve sosyal bilimlere yöneldi. 1996-99 yılları arasında profesyonel olarak müzikle uğraştı. 2002’de Ege Üniversitesi Sosyoloji Bölümü’nden mezun oldu. “Metodolojik Bireyciliğin Eleştirisi” (2013) başlığıyla kitap olarak yayınlanan tez çalışmasıyla 2012 yılında aynı bölümden doktora derecesini aldı. İlgi ve çalışma alanları; bilgi sosyolojisi, bilim sosyolojisi, sosyal bilimler metodolojisi, tarihsel sosyoloji, toplumsal sınıflar, Marksizm-içi tartışmalar ve müziktir. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyoloji Bölümü’nde doçent olarak çalışmalarını sürdürdükten sonra 2022 yılında Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi’nde profesör olarak göreve başladı. Çeşitli ulusal ve uluslararası dergilerde yayımlanmış makalelerinin, tercüme ettiği ve editörlüğünü yaptığı kitapların yanı sıra *Toplumsal Sınıfların İlişkisel Gerçekliği* (2010), *Swords and Remains* (2017), *Biyoloji Biliminden Toplumsal Dünyaya Bakmak* (2019), *Kurumların Sosyal Gerçekliği* (2019) ve *Failin Ontolojisi* (2022) adlı telif eserleri bulunmaktadır.

ŞEYDA NESLİHAN AVCI

Almanya’daki yetişme sürecinin sağladığı dil birikimini akademik formasyonu ile birleştirerek Almanca ve Türkçe dilleri arasında çift yönlü çeviri yapmaktadır. Lisans ve yüksek lisans eğitimini Marmara Üniversitesi’nde tamamlayan Avcı, doktora çalışmalarına İstanbul Üniversitesi Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı bünyesinde devam etmektedir. Din psikolojisi odağında; aile çalışmaları ve toplumsal krizler üzerine araştırmalar yürüten Avcı, sosyal bilimler ve ilahiyat alanlarında telif ve tercüme faaliyetlerini sürdürmektedir.

İÇİNDEKİLER

“Ekonomi ve Toplum” Basımına Dair	7
Önsöz	21
Editörün Önsözü	25
Semboller, İşaretler, Kısaltmalar	29
Giriş	33
Giriş Bölümüne Ek	124
 Editör Raporu	 135
1. Ortaya Çıkışı	135
2. Gelenek ve Baskı Üzerine.....	157
Weber Eserlerinin Kısaltmaları	172
Max Weber’in Din Uzmanları	174
Dinî Topluluklar	177
1. Dinlerin Ortaya Çıkışı.....	177
2. Büyücüler - Rahipler	215
3. Tanrı Kavramı, Dinî Ahlak ve Tabu	218
4. Peygamber	234
5. Cemaat	251
6. Kutsal Bilgi, Vaaz, Manevi Danışmanlık	260
7. Zümreler, Toplumsal Sınıflar ve Din.....	275
8. Teodise Sorunu	348
9. Kurtuluş ve Yeniden Doğuş	358
10. Kurtuluş Yolları ve Bunların Yaşam Tarzı Üzerindeki Etkileri.....	362
11. Dinî Etik ve Dünya.....	428
12. Kültür Dinleri ve Dünya	477
 Dizinler ve İndeksler	 513
Sözcük Listesi	538
Max Weber Tarafından Alıntılanan Literatür Listesi.....	573

“Ekonomi ve Toplum”un Basımına Dair

Max Weber Külliyyatı’nın Yayımcılarından Genel Bilgiler

“Ekonomi ve Toplum” edisyonu, Max Weber Külliyyatı çerçevesinde kapsamlı ve karmaşık metinler ile karşı karşıya kalmıştır. Söz konusu metinler, Max Weber’in tamamlanmamış on yıllık bir çalışma dönemine aittir. Eserin oluşum bağlamı, “eserin fikri” ve tek tek metinlerin düzenlenmesi hakkında uzun süredir, hatta zaman zaman çelişkili tartışmalar sürmektedir ve bütün sorulara açık cevaplar da bulunmuş değildir. Max Weber’den nihai bir düzenleme aktarılmamıştır ve ardında bıraktığı metinler kısmen parçalı haldedir. Marianne Weber tarafından oluşturulan ve Johannes Winckelmann tarafından revize edilen baskılar, farklı metin düzenlemesine rağmen kabul edilen bir eser formatı ortaya koymuştur. Böylesi zor bir çıkış noktası nedeniyle Max Weber Külliyyatı’nın yayımcıları bir dizi kararlar almak durumunda kalmışlardır ve bunlardan ileride kısaca bahsedilecektir.

Eserin Tarihçesi

Max Weber, 1909’un başlarında Paul Siebeck’in yeni bir “Politik İktisat El Kitabı” yayımına öncülük ederek katkıda bulunması teklifini kabul ettiğinde, hayatının sonuna kadar kendisini meşgul edecek bir projeye başlamış olmuştur. El kitabının

koordinatörü olarak Paul Siebeck ile konuların sınıflandırılmasını, iş arkadaşlarının seçimini, onların katkılarının uyumlaştırılmasını ve tamamlanmasını sağlamıştır. Yazar olarak kendi bölümü için 10 yıl çalışmıştır. Mayıs 1910'da "Politik İktisat El Kitabı" için kendisi tarafından oluşturulan "konu dağılımı planı"¹ içinde kendisine ait çeşitli yazıları, özellikle de "Ekonomi ve Toplum" bölümünü oluşturmuştur. Bu bölüm, ilk kitabın III. bölümü için ön görülmüştür; bu bölümde doğa, teknik ve toplum, ekonominin temel koşulları ortaya konması amaçlanmıştır. Weber, kendi bölümü için üç konu başlığı seçmiştir:

- a) "Ekonomi ve hukuk (1. temel ilişki, 2. bugünkü durumun gelişim aşamaları)
- b) Ekonomi ve toplumsal gruplar (aile ve komünite birlikleri, zümreler ve sınıflar, devlet)
- c) Ekonomi ve kültür (tarihsel materyalizmin eleştirisi)"

İçerik ve kapsam anlamında sınırlı olan bu bölüm belirlenen tarihlere kadar –önce güz 1911, sonra Haziran 1912'ye kadar– tamamlanacaktı. "Ekonomi ve Toplum" projesinin ortaya çıkış koşulları böyleydi. Yazarların çoğu güz 1912'ye kadar işlerini yetiştiremediklerinden, baskıya başlanması yaz 1914'e ertelenmiş oldu. Bu zaman zarfında el kitabının yeni ismi "Sosyoekonominin Esasları" (SE) olarak belirlenmişti. Bunun amacı, Gustav von Schönberg tarafından yayımlanan ve 1882'den 1896 yılları arasında 4 baskı olarak Paul Siebeck'in H. Laupp yayınevinden çıkan "Politik İktisat El Kitabı"nın devamı olduğu izleniminden kaçınmaktı.

SE'nin ilk cildine bir "önsöz" ve "bütün eserlerin dağılımı" eklenmişti. Dağılım, 1910 yılındaki "konu dağılımından"

¹ MWG II/6 içinde ek olarak basılmıştır: Max Weber, Briefe 1909-1910. – Tübingen: J.C.B. Mohr (Paul Siebeck) 1994, s. 766-774. Ayrıca el yazımı ilaveler, içinde: Wickelmann, Johannes, Max Webers hinterlassenes Hauptwerk: Die Wirtschaft und die gesellschaftlichen Ordnungen und Mächte. Entstehung und gedanklicher Aufbau. – Tübingen: J.C.B. Mohr (Paul Siebeck) 1986, S. 151-155.

farklılık göstermektedir ve bu zaman zarfında bütün eserlerin tanzimindeki değişiklikleri ortaya koymaktadır. İlk başta kendine taksim ettiği çok sayıda konuları başka yazarlara vermişti ve daha ziyade birinci kitap “İktisadın Temel İlkeleri”nin III. Bölümü “Ekonomi ve Toplum”da genişletilmiş bir incelemeye odaklanmıştı. Bu kısım için “bütün eserlerin dağılımında” aşağıdaki tasnif bulunmaktadır:

1. “Toplumsal düzenlerin kategorileri. Temel ilişkilerin- de ekonomi ve hukuk. Toplulukların genel ekonomik ilişkileri.
2. Hanehalkı topluluğu, oikos, işletme
3. Mahalle birliği, aşiret, komünite
4. Etnik topluluk ilişkileri
5. Dinî topluluklar. Dinlerin sınıflara etkisi; kültürel din- ler ve ekonomi zihniyeti.
6. Piyasa cemaatleşmesi
7. Siyasi birlikler. Hukukun gelişim koşulları. Zümreler, sınıflar, partiler. Millet.
8. Tahakküm: a) meşru tahakkümün üç saf tipi, b) siyasi ve hiyerokratik (dinî) tahakküm, c) meşru olmayan tahak- küm; kentlerin tipolojisi, d) Modern devletin gelişimi, e) modern siyasi partilerin gelişimi”²

“Konu dağılım planı”nın genişletilmiş versiyonunu Max Weber, yayıncı Paul Siebeck’e 30 Aralık 1913’teki mektubunda ima etmişti. Mektubunda, “tamamlanmış bir sosyolojik teori ve izah ortaya koyduğunu ve burada bütün büyük topluluk biçim- lerini ekonomi ile ilişkilendirdiğini –aile ve ev topluluğundan ‘işletmeye’, aşirete, etnik topluluğa, dine (bütün dünya dinlerini kapsayan: kurtuluş doktrinlerinin ve dinî ahlak felsefelerinin sos- yolojisi– aslında Tröltsch’ün yaptığını bütün dinlere uygulayarak

² Weber’in bölüm içeriğinin de belirtildiği “Bütün eserlerin dağılımı” şurada basılmıştır: GdS, Abt. I. –Tübingen: J.C.B. Mohr (Paul Siebeck) 1914, S.Xf., ayrıca: Winckelmann, Max Webers hinterlassenes Hauptwerk, s. 202f.

ve daha kısa tutarak)” diye yazmış; devamında, “nihayet kapsamlı sosyolojik bir devlet ve tahakküm bilimi oluştu; buna benzer bir şey bir örnek olmadığını iddia edebilirim”³ demişti. Bu değiştirilmiş versiyon, 1912’den 1913 sonuna kadarki çalışma döneminin sonucudur; özellikle de üç meşru tahakküm tipinin ve dünya dinlerinin iktisadi etiğine dair araştırmalarının inşası bunun neticesidir. Weber, kendine ait kısmı 1914 sonuna kadar şekillendirecek ve 1915’te yayımlatacaktı. Bütünüyle elden geçmiş baskıya hazır bir çalışma, Birinci Dünya Savaşı başladığında hazır değildi, oysa Paul Siebeck’e yazılan mektuptan anlaşıldığı gibi çalışmalarında yol kat etmişti. Geride bıraktığı el yazmaları, Max Weber’in ara verdiği savaş döneminde yazıları oldukça genişlettiğini göstermektedir. Bu özellikle de “bütün eserlerin dağılımı” doğrultusunda ilk başta siyasi birlikler bölümü altında bir alt başlık şeklinde yer alacak olan “hukuk sosyolojisi” için geçerlidir. Max Weber 1917 ve 1918’de konuşma ve makalelerde çıkacak eserdeki kendi bölümünü ele almış olsa da⁴ ancak 1919 itibarıyla tekrar “Sosyoekonominin Esasları” için kendine düşen kısım üzerinde yoğun çalışmıştır. 1920’de baskı için verdiği bölümlerden artık 1914’teki tasnife uymadığını görmekteyiz.

1910-1920 arasında Weber’in, “Ekonomi ve Toplum” başlığı altındaki kısım için çeşitli düşünceleri vardı. 1910’daki “konu dağılım planında” ana hatlarını çizdiği ilk düşüncesini, 2 Haziran 1914’teki “Bütün eserlerin dağılımında” değiştirdi. Bu ikinci versiyonda 1914’te savaş başladığında var olan “din sosyolojisi”,

³ 30 Aralık 1913 tarihli Paul Siebeck’e mektup, VA Mohr/Siebeck, Deponat BSB München, Ana 446 (MWGII/8).

⁴ Elimizde sadece bir gazete haberi bulunan 25 Ekim 1917 tarihinde Viyana’da yaptığı bir konuşma ve 1918 yaz sömestrinde Viyana’da verdiği “Materyalist tarih yaklaşımının pozitif eleştirisi” başlıklı dersinde bunu görmekteyiz. Nisan-Haziran 1917 arasında çıkan ve özellikle “Yeniden yapılanan Almanya’da parlamento ve hükümet” (MWG I/15, S.432-596) başlığıyla 1918’de ayrıca yayımlanan Frankfurter Zeitung’daki yazı dizisinde “Modern devletin gelişimi” ve “Modern siyasi partiler” başlıklarıyla belirtilen 1914’teki “Bütün eserlerin dağılımında” belirtilen konuları ele almıştır.

“hukuk sosyolojisi” ve “şehir” hakkındaki kapsamlı yazılar çok sınırlı biçimde dahil edilmiştir. Ancak 1919 ve 1920’de yeniden ele alınmış, üç bölümü baskıya hazır hale getirilmiş, dördüncü bölüm tamamlanmamıştı ancak bu kısmın nasıl şekilleneceğine ilişkin çok genel ipuçları mevcuttur. Bu nedenle Marianne Weber ve Johannes Winckelmann tarafından aktarılan “Ekonomi ve Toplum” versiyonu, yaklaşım ve tanzim açısından çok kez değişen uzun bir çalışma sürecine ait metinler barındırmaktadır.

Max Weber’in ölümünden sonra Marianne Weber, kocasının eserleri üzerinde azimli bir şekilde çalışmaya başlamıştır. Aynı zamanda, 1920 ve 1921’de yayımlanan “Din sosyolojisine dair bütün yazıları” ve “Bütün siyasi yazılar”ın basımını sağlamış ve “Ekonomi ve Toplum”un devam etmesi için çabalamıştır. Max Weber’in baskı için verdiği ilk fasikülün yanı sıra 1921 ve 1922 yıllarında Weber’in bıraktığı el yazmalarından üç ilave fasikül hazırlamıştır. Bunlarda “müzik sosyolojisi”, “şehir” incelemesini ve “meşru tahakkümün üç saf tipi” yazısını ayrı tutmuş ve başka bir yerde bastırmıştır.⁵ Birkaç istisna dışında diğer el yazmalarının Weber’in “Ekonomi ve Toplum” çalışmasıyla ilişkili olduğunu varsaymıştı. Weber’in geride bıraktığı yazıların basımı, kendi ifadesiyle “elbette bazı zorlukları” beraberinde getirmişti. “Bütünün tanzimi için bir plan yoktu. Sosyoekonominin Esasları’nın⁶ birinci cildinin X ve XI sayfalarında belirtilenler, ipucu sağlamaktadır ancak önemli noktalarda eksiklikler söz konusudur. Bu nedenle bölümlerin sıralaması, yayıncı ve iş arkadaşları tarafından kararlaştırılmak durumundaydı. Bazı kısımlar tamamlanmamıştır ve böyle kalmak zorundadır. Bölümleri gösteren içindekiler

⁵ Die rationalen und soziologischen Grundlagen der Musik. Mit einer Einleitung von Th. Kroyer. – München: Drei Masken Verlag 1921 (MWG I/14). – Die Stadt. Eine soziologische Untersuchung, içinde: Archiv für Sozialwissenschaft und Sozialpolitik, 47. Band, Heft 3, 1921, S 621-772 (MWGI/22 – 5). – Die drei reinen Typen der legitimen Herrschaft, içinde: Preussische Jahrbücher, Band 187, Heft 1, 1922, s. 1-12 (MWG I/22 – 4).

⁶ Kast edilen 1914’teki “Bütün eserlerin dağılımıdır”.

kısmı, sadece “din sosyolojisi” için belirlenmişti.”⁷ Melchior Pal-yi’nin katkısıyla 1921’den 1922’ye kadar bütün eserleri yayımladı, başlıklarını kendi belirlediği üç kısma ayırdı ve “şehir” kısmını tekrar ilave etti. Böylece eşinin “Ekonomi ve Toplum” projesindeki amacına uygun olduğu fikrindeydi. 1919/1920’de yazılan ve daha eski el yazmaları arasındaki farkı gözden kaçırmamış ancak birbirinden farklı metinlerin tek bir kitapta toplanmasına engel teşkil etmeyecek biçimde aralarında ilişki olduğuna inanmıştır. 1919 ve 1920’de ilk fasikülün yeni versiyonunda kitabın “sistematik” ve “soyut” kısmı olduğunu ve buna “daha somut” ve “daha açıklayıcı” bir kısım eklendiğini düşünmüştür. Ekim 1921 tarihli önsözde şöyle yazmıştı: “İlk ve soyut kısımda tarihsel boyut, kavramların açıklanması için dahil edilirken sonrasında tersine dünya tarihindeki olgular, kurumlar ve gelişmelerin anlaşılması için ideal-tipik kavramlar ön plana çıkmıştır.”⁸

Max Weber’in “Ekonomi ve Toplum”unun 1922’den beri aktarılan biçimi bu temel karara dayanmaktadır. Eserin başka dillere çevrilen metinlerin ve algılama biçiminin temelinde de bu vardır. Johannes Winckelmann da bu görüşe katılmıştır. “Ekonomi ve Toplum”un kendisinin sağladığı 4. ve 5. baskılarındaki (1956 ve 1972) değişiklikler ve eklemeler ile Marianne Weber’den daha fazla Weber’in amacına yaklaştığını düşünmüştür. Amacı, “yazarın planladığı kompozisyon düşüncesinin güvenilir bir rekonstrüksiyonunu elde etmek”, “Max Weber’in içkin konu tasnifini kendi metninden çıkarmak” ve böylece “Max Weber’in amaçladığı ve hazırladığı biçimiyle” ana eseri (opus magnum) “gün ışığına çıkarmaktı”.⁹ Johannes Winckelmann’ın “Ekonomi ve Toplum” ile kendi içinde bütün bir eser ortaya koyma girişimleri, baştan beri tartışmalıydı ve tarihsel-kritik bir versiyonun gereksinimini karşılamamıştı. Ayrıca “Ekonomi ve Toplum”un

⁷ “Ekonomi ve Toplum”un ilk baskısına önsöz, Ekim 1921, daha sonraki baskılarda da bulunmaktadır.

⁸ Bu önsözü “Ekonomi ve Toplum”un bütün baskıları içermektedir.

⁹ Winckelmann, Max Webers hinterlassenes Hauptwerk, s. 3.

içerik ve düzenlemesi bakımından farklılıkların ortaya çıkmasına da neden olmuştu. “Şehir” incelemesi ve “Ekonomi ve Düzenler”, “Siyasi Birlikler”, “Millet”, “Sınıf, Zümre, Partiler” kısımları, Marianne Weber versiyonunda farklı yerlerde. Buna ilaveten, Winckelmann’ın şekillendirdiği “Rasyonel Devlet Kurumu ve Modern Siyasi Partiler ve Parlamentolar (Devlet Sosyolojisi)” kısmı, otantik bir Weber metni değil aksine bir metin montajıdır. Nihayetinde Marianne Weber, “Müziğin Rasyonel ve Sosyolojik Temelleri” çalışmasını ikinci baskıya ek olarak dahil etmiş, Johannes Winckelmann ise bunu beşinci baskıda geri çekmiştir. Ayrıca “kısımlar”, bölümler ve paragraflar başlıklarında da büyük farklılıklar mevcuttur. Bu başlıkların ve paragrafların çoğu, Max Weber tarafından onaylanmış değildir. Daha ziyade çeşitli hususlara göre iki yayımcı tarafından ilave edilmiştir.

Üzerinde uzlaşmış “Ekonomi ve Toplum” edisyonlarında, en az üç çalışma safhasına dayalı heterojen metinlerin farklı düzenlemeleri söz konusudur. Son safha, Weber’in kendisinin 1920’de baskıya verdiği “Sosyoekonominin Esasları” yazısının birinci fasikülü ile eşleşmektedir. İkinci safha, 1912’den 1914’ün ortalarına kadar süren ve 1915 yılında basılması öngörülen metinlere dayanmaktadır. İlk çalışma safhası ise 1909-1912 arası oluşan ve de “Anlamacı sosyolojinin kategorilerine dair”¹⁰ adlı 1913’te yayımlanan makalesinin dahil olduğu metinleri içermektedir. Bu ilk metinlerin teşhis edilmesi zordur çünkü el yazmaları nakledilmemiştir. Ayrıca 1915 için planlanan yayın için büyük ölçüde elden geçirilmişlerdir – ki bunlar da detaylı biçimde bugün kanıtlanamamaktadır. Ölümünden sonra elde edilen metinler, çok farklı düzenlemeler ortaya koymaktadır. “Hukuk Sosyolojisi”nin daktilo metni günümüze ulaşan ilk versiyonu Weber tarafından revize edilmiş, diğer metinler ise tamamlanmamış ve düzenlenmeden

¹⁰ İlk yayın: Logos. Internationale Zeitschrift für Philosophie der Kultur, Band 4, Heft 3, 1913, s. 253-294; daha sonra: Weber, Max, Gesammelte Aufsätze zur Wissenschaftslehre, 1. Aufl. – Tübingen: J.B.C. Mohr (Paul Siebeck) 1922, s. 403-450 (MWG I/12).

günümüze ulaşmıştır. Max Weber, ardında bıraktığı metinlerinin çoğunu muhtemelen bu şekilde baskıya vermeyecekti.

Max Weber Külliyatı versiyonunda, “Ekonomi ve Düzenler” bölümüne ve de “Hukuk Sosyolojisi”nin 1-7 paragraflara ilişkin el yazmaları ve ilk metinleri esas alınmıştır. İkincisi, yazılar, Max Weber tarafından bizzat el yazısıyla düzeltilmiş ve de paragraf 1-6’ya ilgili başlıklar ve içerik tablolarıyla tamamlanan el yazması kapak sayfalarıyla tamamlanmıştır. Ayrıca 1996’da “Devlet ve Hiyerokrasi” bölümüne ait altı sayfalık bir el yazması bulunmuştur. Genel olarak bu baskı beşte bir oranında, “Ekonomi ve Toplum”a dair eski ve ölümünden sonra yayımlanan metinlerin ilk yazımları veya el yazmalarına dayanmaktadır. Max Weber tarafından baskıya verilen “Ekonomi ve Toplum”un ilk fasikülünün ortaya çıkma süreci, Max Weber’in 1920 ilkbahar tarihli düzeltmeleriyle belgelenebilmektedir.

Edisyon Planı

Tarihsel-kritik bu edisyon, metinleri nakledilen biçimiyle sunmuştur. Bu külliyatın yayıncıları, bunu öncelikli bir mesele olarak görmüşlerdir. Amaçları, Max Weber’in tamamlanmamış temel eserini yeniden oluşturmak değildir; dolayısıyla yaygın olarak kabul edilen kendi içinde bütün bir kitap olduğu düşüncesini benimsememektedirler. Öncelikle, Weber’in baskıya bizzat kendisinin verdiği metin ile ölümünden sonra bulunan metinler arasında bir ayırım yapmaktadırlar. Bu doğrultuda ölümünden sonraki metinler, MWG I/22 ciltteki metinler MWF I/22 ila 22-6 ciltlerle birlikte ve de 1919/1920 için baskıya hazırlanan “Ekonomi ve Toplum”un birinci fasikülü MWG I/23 cildinde redakte edilmiştir. Böylece Weber tarafından onaylanan versiyonlar, daha eski metinlerden açıkça ayırt edilmiş olmaktadır. Farklı oluşum bağlamı, değişmiş olan tasarım ve terminoloji bu sayede belirginleşmiştir. Ayrıca her iki metinde de var olan tahakküm tiplerindeki ve de sınıflar ile zümrelerin anlatımındaki tekrarlar anlaşılır

hale gelmiştir. MWG I/23 cildinin edisyonunda tamamlanmamış olsa da Weber tarafından onaylanmış bir metin söz konusudur. MWG I/22 cildinde ise farklı çalışma süreçlerinden ve farklı gözden geçirme aşamalarından geçen metinler söz konusudur ve bu metinler, zaman zaman parçalı kalmış ve bu metinlerin nereye yerleştirileceğine dair Max Weber tarafından kesin bir karar alınmamıştır. Buna ilaveten, söz konusu metinlerin ekleri de bulunmamaktadır. Muhtemelen 1912 yılındaki baskı için öngörülen sistematik giriş, “Kategorienaufsatz”ın (Kategoriler makalesi) ayrı bir şekilde yayımlanmasıyla geçersiz hale gelmiş ve yerine yenisi koyulmamıştır. Her iki cilt de “Ekonomi ve Toplum” adını taşımaktadır; böylece eski ve yeni metin arasındaki tematik bağlantı da kanıtlanmış olmaktadır.

Aşağıda, edisyonun dağılımı kısaca izah edilmektedir. Ciltlere özgü editoryal meseleler, her bir cildin girişinde tartışılmaktadır. “Politik İktisat El Kitabı”, daha sonra “Sosyoekonominin Esasları”nın gelişim tarihçesi ve aynı zamanda Weber tarafından hazırlanan kısımlar, MWG I/22-6 cildinde ayrıca ortaya konmuştur. Burada, ilgili dokümanlar da redakte edilmiştir.

MWG I/22

MWG I/22 cildi, “Ekonomi ve Toplum” bağlamında oluşmuş ve ölümünden sonraki yazıları kapsamaktadır. 2-4 ciltlerde ek olarak dahil edilen “Müziğin rasyonel ve sosyolojik temelleri” yazısı, MWG I/14 cildinde ayrıca yayımlanmıştır. Metinlerin ve edisyonlar için –Max Weber Külliyyatı bağlamında 300 sayfayı aşmıştır– hacimleri nedeniyle ara ciltler oluşturmak zorunda kalınmıştır. Ayrı tematik çalışmaları kapsamakta ve yayıncıların tercih ettikleri cilt adlarını taşımaktadırlar. MWG I/22-5. cildi için ilk yayındaki başlık olan “Şehir” tercih edilmiştir.

“Ekonomi ve Toplum”a ait ölümünden sonraki metinlerin farklı, tematik homojen ciltlerde yayımlanması ile birbiriyle bağlantısı olmayan metinlerin derlemesinin söz konusu olduğu